

Pijn

Miquel Ekkelenkamp is arts-microbioloog en schrijver (onder de naam Bulnes)

beeld: De Beeldredactie, Maarten Hartman

De Eerste Kamer behandelt op 13 december aanstaande het wetsvoorstel voor het verbod op de onverdoofde (rituele) slacht. Tenzij op het laatste moment ten minste drie PvdA-senatoren afhaken, zal deze wet worden bekrachtigd, en zal het voortaan in Nederland verplicht zijn dieren een stroomstoot door de kop te geven voordat hun hals wordt doorgehaald. Hiermee wordt voorkomen dat een dier pijn lijdt en stress heeft alvorens het buiten bewustzijn raakt. Dit interval van doodsnood duurt, afhankelijk van het dier in kwestie, ergens tussen de twintig en de honderd seconden. Dát het dier zal worden gedood en opgegeten staat niet ter discussie; teruggebracht tot de essentie gaat de hele discussie daarom slechts over de vraag 'hoeveel pijn mag een levend wezen lijden in Nederland?' En het antwoord hierop is kennelijk 'totaal géén pijn'.

Voor iemand die in de gezondheidszorg werkt, die zelf medische behandelingen heeft ondergaan of anderszins onaangename ziekte-gechiedenissen van dichtbij heeft meebeleefd, is dit een buitengewoon verrassend antwoord. Zouden er artsen zijn die zich druk maken over onverdoofde slacht? Ik kan het me haast niet voorstellen. We proberen in de geneeskunde de ergste pijn uiteraard te onderdrukken, maar een zekere hoeveelheid ervan accepteren we, al dan niet noodgedwongen. Zo kan ik me nog

altijd helder voor de geest halen hoe het voelde toen de tandarts twintig jaar geleden onverdoofd een kies bij me weg boorde.

Het niet accepteren van pijn staat ook enigszins haaks op de Nederlandse volksaard. In weinig wes-

terse landen is het bijvoorbeeld zo lastig om bij een bevalling epiduraalanesthesie te regelen als hier. Een bevalling is een vrij pijnlijke aangelegenheid, zo heb ik me laten verzekeren, en duurt doorgaans ook langer dan de voornoemde twintig tot honderd seconden. Over deze pijn is echter nog nooit een Kamerdebat gevoerd.

Waarom hebben dieren het recht op pijnloosheid en mensen niet? Gaat het wellicht om afhankelijkheid: de zwangere kan protesteren, maar de koe niet? Het lijkt me een grove

overschatting van de positie van de patiënte in partu.

Heeft het dan te maken met het uitzicht op beter tijden? De Nederlandse zwangere krijgt na afloop een baby mee, het Nederlandse schaap eindigt als shoarma. Ook dat kan echter de argumentatie niet zijn, want doodgaan verloopt bij mensen doorgaans ook niet pijnloos. Mijn (terminale) grootvader, die de nare pech had het toppunt van pijn, krampen en misselijkheid te beleven op een zondag dat de behandelend specialist weigerde in huis te komen, zou direct hebben getekend voor de binnenkort van overheidswege verboden twintig tot honderd seconden pijn en doodsnood.

De enige verklaring die overblijft, zijn schuldgevoelens. Wij zijn verantwoordelijk voor de pijn van het dier, maar patiënten lijden onder de natuur en de ziekte. Dat lijkt een aardige redenering, maar als je het omdraait, blijft er weinig van over: noch patiënten, noch slachtdieren hebben immers schuld aan de situatie waarin ze zijn beland.

Ik ben best een dierenliefhebber, maar nog veel meer een mensenliefhebber. Voordat we de pijn wettelijk uitbannen bij dieren, ligt het wat mij betreft voor de hand deze te minimaliseren bij onze eigen soort.

Over pijn bij de bevalling is nog nooit een Kamerdebat gevoerd